

KOMENTÁŘ

15. 1. 2021

Regionální účty 2019 – Středočeský kraj

Středočeský kraj se řadí v hodnotách ukazatelů ekonomické výkonnosti na přední místa v rámci regionů České republiky, nejčastěji stojí na druhém místě hned za hlavním městem Prahou. Hodnota hrubého domácího produktu na obyvatele v paritě kupní síly činila v roce 2019 ve Středočeském kraji 82,9 % průměru 28 zemí Evropské unie. Hrubý domácí produkt dosáhl hodnoty 667,4 mld. Kč, v případě hrubé přidané hodnoty to bylo 602,5 mld. Kč. U obou těchto ukazatelů vykázal kraj po hlavním městě Praze druhý nejvyšší podíl na celorepublikových hodnotách (shodně 11,6 %). Regionální HDP v kraji vzrostl meziročně o 5,1 % (v celé ČR to bylo 2,3 %).

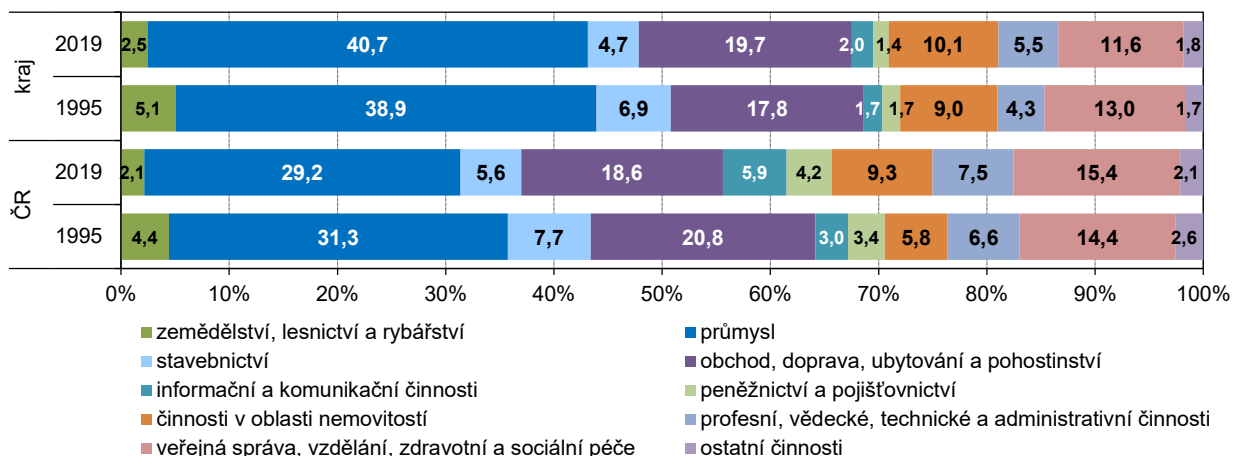
Odvětvová struktura hrubé přidané hodnoty se vyznačovala nadprůměrným podílem průmyslu (40,7 % oproti 29,2 % v ČR) a zemědělství (2,5 % oproti 2,1 % v ČR). Tvorba hrubého fixního kapitálu dosáhla ve Středočeském kraji v roce 2019 historicky nejvyšší hodnoty 240,1 mld. Kč, míra investic (36,0 %) byla nejvyšší mezi všemi kraji. Čistý disponibilní důchod domácností činil v roce 2019 v kraji 391,0 mld. Kč. Při přepočtu hodnot tvorby hrubého fixního kapitálu a čistého disponibilního důchodu domácností na obyvatele (174,3 tis. Kč resp. 283,8 tis. Kč) zaujímal kraj druhé místo po hlavním městě Praze.

Hrubá přidaná hodnota

Hrubá přidaná hodnota (HPH) dosáhla v roce 2019 ve Středočeském kraji výše 602,5 mld. Kč, což představovalo na celorepublikové hodnotě podíl 11,6 %, druhý nejvyšší po hl. m. Praze (27,2 %). V roce 1995 se Středočeský kraj podílel na celorepublikové hodnotě 9,9 %, což byla až čtvrtá nejvyšší hodnota po hl. m. Praze, Moravskoslezském a Jihomoravském kraji.

Zatímco se podíl HPH v běžných cenách na celorepublikové hodnotě ve většině krajů mezi lety 1995 a 2019 snížil, Středočeský kraj byl jedním ze tří krajů, kde nastal nárůst. V souhrnu došlo mezi lety 1995 a 2019 v České republice k 3,6násobnému zvýšení HPH, přičemž Středočeský kraj dosáhl druhého nejvyššího zvýšení, a to 4,2násobného, hned po hlavním městě Praze, kde se HPH zvýšila 4,9krát. Třetí nejvyšší zvýšení (3,6násobné) zaznamenal Jihomoravský kraj.

Odvětvová struktura hrubé přidané hodnoty ve Středočeském kraji a ČR v letech 1995 a 2019

KOMENTÁŘ

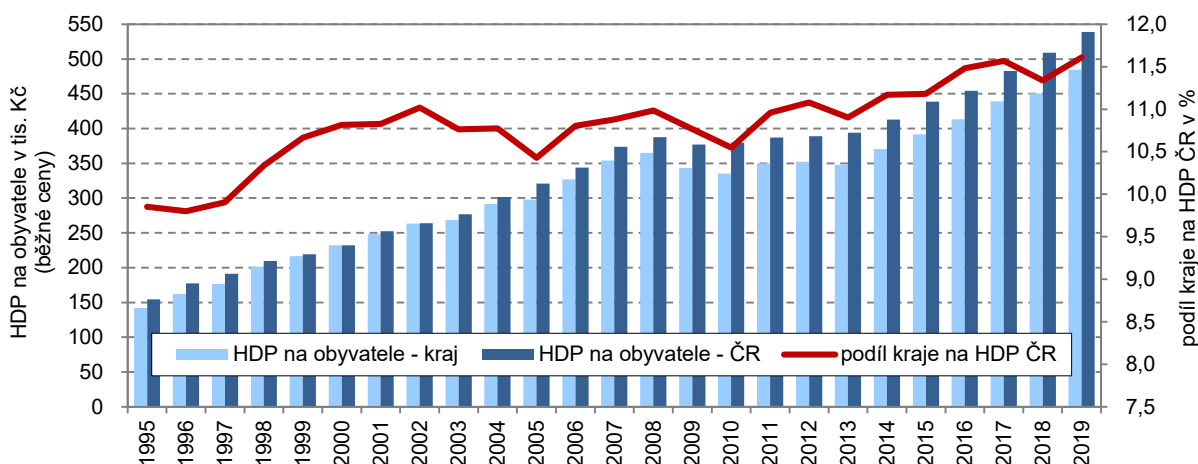
V porovnání se **strukturou HPH podle odvětví** za celou republiku se v roce 2019 vyznačoval Středočeský kraj nadprůměrným podílem odvětví průmyslu (v kraji to bylo 40,7 %, v ČR 29,2 %) a vyšší zastoupení měl v kraji i primární sektor (odvětví zemědělství, lesnictví a rybářství se na HPH v kraji podílelo 2,5 %, zatímco v celé republice to bylo 2,1 %). V rámci služeb se nadprůměrným podílem HPH ve Středočeském kraji vyznačovalo odvětví obchod, doprava, ubytování a pohostinství (kraj 19,7 %, Česká republika 18,6 %) a činnosti v oblasti nemovitostí (kraj 10,1 %, Česká republika 9,3 %). Naopak podprůměrné bylo ve Středočeském kraji zastoupení odvětví stavebnictví (kraj 4,7 %, Česká republika 5,6 %), veřejná správa, vzdělání, zdravotní a sociální péče (kraj 11,6 %, ČR 15,4 %), profesní, vědecké, technické a administrativní činnosti (kraj 5,5 %, ČR 7,5 %), informační a komunikační činnosti (kraj 2,0 %, ČR 5,9 %) a odvětví peněžnictví a pojišťovnictví (kraj 1,4 %, ČR 4,2 %).

Mezi lety 1995 a 2019 došlo ke změnám v odvětvové struktuře HPH. Ve Středočeském kraji se výrazně zvýšil podíl průmyslu na HPH, z 38,9 % v roce 1995 na 43,4 % v roce 2016, kdy byl podíl průmyslu na HPH ve Středočeském kraji nejvyšší. V dalších letech následovaly poklesy až na výsledných 40,7 % v roce 2019, stále se ale jednalo o podíl vyšší, než byl v roce 1995 (o 1,8 p. b.). V celé republice byl naopak podíl průmyslu v roce 2019 nižší (29,2 %) než v roce 1995 (31,3 %). Nárůst byl mezi lety 1995 a 2019 v kraji zaznamenán také v případě podílu odvětví obchodu, dopravy, ubytování a pohostinství na HPH (ze 17,8 % na 19,7 %), naopak v ČR se jednalo o pokles (z 20,8 % na 18,6 %). K nárůstu došlo ještě v odvětví činnosti v oblasti nemovitostí, profesní, vědecké, technické a administrativní činnosti a informační a komunikační činnosti (v kraji i v celé ČR). Naopak pokles podílu na HPH vykázala mezi roky 1995 a 2019 ve Středočeském kraji i České republice odvětví primárního sektoru a stavebnictví. Pokles byl v kraji (na rozdíl od celé republiky) zaznamenán ještě v odvětvích veřejné správy, vzdělání, zdravotní a sociální péče a peněžnictví a pojišťovnictví.

Regionální hrubý domácí produkt

Hodnota hrubého domácího produktu (HDP) dosáhla ve Středočeském kraji v roce 2019 výše 667,4 mld. Kč. Na jednoho obyvatele tak připadalo 484,5 tis. Kč (18 873 EUR), což byla 3. nejvyšší hodnota mezi kraji (po hl. m. Praze a Jihomoravském kraji).

Hrubý domácí produkt na obyvatele ve Středočeském kraji a ČR v letech 1995–2019

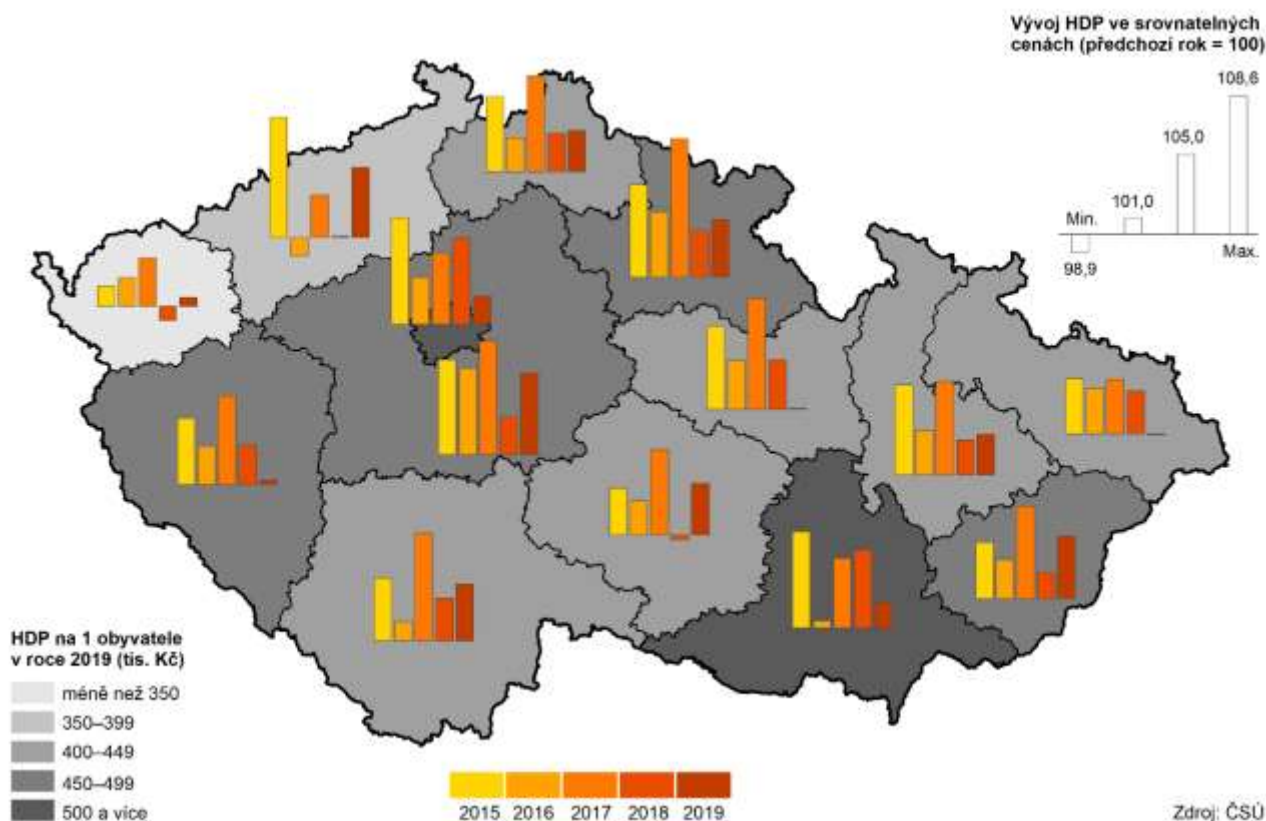
KOMENTÁŘ

V druhé polovině 90. let posiloval Středočeský kraj z hlediska HDP svoje postavení v rámci celé republiky. Zatímco v roce 1995 se kraj na celorepublikové hodnotě podílel 9,9 %, v roce 2002 to bylo 11,0 %. Po období mírného poklesu a kolísání mezi lety 2003 a 2013 se hodnota podílu Středočeského kraje opět definitivně přehoupla v roce 2014 přes 11 % a nad touto hodnotou se od té doby stále drží. V roce 2019 vykázal Středočeský kraj historicky nejvyšší podíl na HDP České republiky – 11,6 %.

Zatímco v roce 1995 stál Středočeský kraj na 4. místě v podílu na republikovém HDP (po hl. m. Praze, Moravskoslezském a Jihomoravském kraji), od roku 1998 zaujímá druhé místo za hl. m. Prahou.

Vývoj Středočeského kraje z dlouhodobého pohledu dobře popisuje ukazatel vývoje regionálního **HDP ve srovnatelných cenách**, kdy je za základ brána hodnota z roku 1995 (100 %). V roce 2015 byla poprvé mezi kraji překročena hodnota 200 %, přes kterou se dostalo hl. m. Praha (212,9) a Středočeský kraj (203,3). V roce 2019 činila hodnota pro Středočeský kraj 247,1 % (v druhé nejvyšší, hl. m. Praze, to bylo 245,2 %), přičemž průměr republiky jako celku činil 184,8 %.

Regionální hrubý domácí produkt v krajích v letech 2015–2019

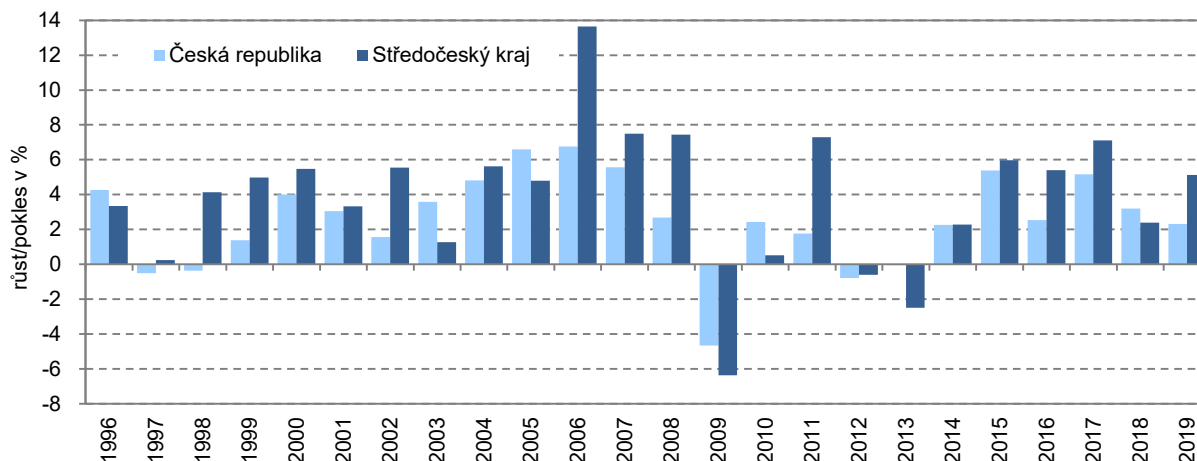

Z výše uvedeného vyplývá i vývoj postavení Středočeského kraje mezi ostatními regiony České republiky z hlediska hodnoty **HDP na obyvatele**. I v tomto ukazateli se postavení Středočeského kraje mezi lety 1995 a 2019 zlepšilo. Zatímco v roce 1995 se nacházel Středočeský kraj hodnotou dosaženého HDP na obyvatele

KOMENTÁŘ

v porovnání s celorepublikovým průměrem (100 %) svými 91,9 % na 9. místě, v roce 2019 obsadil s podílem 89,9 % třetí místo za hl. m. Prahou (221,0 %) a Jihomoravským krajem (93,9 %).

Meziroční růst/pokles HDP ve srovnatelných cenách ve Středočeském kraji a ČR v letech 1996–2019

V souvislosti s tím je možné sledovat i vývoj **meziročních změn regionálního HDP** ve srovnatelných cenách. V celém sledovaném období let 1995 až 2019 zaznamenal Středočeský kraj spolu s Pardubickým krajem po Praze nejvíce meziročních nárůstů, celkem vzrostl HDP jednadvacetkrát (v Praze 22x) oproti pouze třem meziročním poklesům (v Praze 2). U celorepublikového HDP se jednalo o devatenáct nárůstů versus pět poklesů.

Nejvyšší meziroční nárůst HDP vykázal Středočeský kraj v roce 2006 (stejně jako ČR) – o 13,7 % (v ČR to bylo o 6,8 %), což byla zároveň nejvyšší zaznamenaná hodnota meziročního nárůstu HDP v celém sledovaném čtyřiaadvacetiletém období mezi všemi kraji.

Naopak největší meziroční propad HDP bylo možné sledovat v roce 2009, což byl jediný rok, kdy zaznamenaly pokles všechny kraje (kromě Ústeckého). Ve Středočeském kraji se jednalo o pokles o 6,4 %, což byla čtvrtá nejvyšší hodnota meziročního poklesu HDP za celé sledované období od roku 1995 mezi všemi kraji (největší propad zaznamenal v tomto roce Moravskoslezský kraj, o 7,7 %). Po propadu v roce 2009 následoval v roce 2010 ve Středočeském kraji slabý nárůst (o 0,5 %) a vysoký nárůst v roce 2011 (o 7,3 %), což byla nejvyšší hodnota meziročního nárůstu mezi kraji v tomto roce. V letech 2012 a 2013 HDP Středočeského kraje meziročně klesal (o 0,6 %, resp. o 2,5 %). V letech 2014 až 2017 byly opět zaznamenány meziroční nárůsty s nejvyšší hodnotou v posledním roce tohoto období (2017 o 7,1 %), přičemž dva meziroční nárůsty mezi lety 2015 a 2017 byly na žebříčku krajů první a druhý nejvyšší. V roce 2018 došlo ve Středočeském kraji k nízkému nárůstu HDP (o 2,4 %), ten však byl následován opět rekordní hodnotou v roce 2019, kdy se jednalo o nejvyšší meziroční nárůst mezi kraji (o 5,1 %).

Při porovnání **HDP s průměrem 28 zemí Evropské unie** (EU28=100 %) dosáhla hodnota HDP na obyvatele v paritě kupní síly ve Středočeském kraji v roce 2019 celkem 82,9 %, což byla historicky nejvyšší hodnota.

Na jednoho zaměstnance v hlavním pracovním poměru podle místa pracoviště připadala ve Středočeském kraji v roce 2019 hodnota HDP v běžných cenách ve výši 1 335,2 tis. Kč, což představovalo 108,5 %

KOMENTÁŘ

celorepublikového průměru, nejvíce po hl. m. Praze (163,3 %). V případě **zaměstnaných osob** (včetně sebezaměstnaných) podle místa pracoviště činilo HDP v kraji 1 083,3 tis. Kč na osobu, což představovalo 102,3 % celorepublikového průměru, nejvíce po hl. m. Praze (152,7 %).

Tvorba hrubého fixního kapitálu

Tvorba hrubého fixního kapitálu (THFK), ukazující na investiční aktivity v regionu, dosáhla ve Středočeském kraji v roce 2019 v běžných cenách historicky nejvyšší hodnoty 240,1 mld. Kč. To odpovídalo zastoupení na celorepublikové hodnotě ve výši 15,9 %, což byl po hl. m. Praze (29,0 %) druhý nejvyšší podíl mezi kraji.

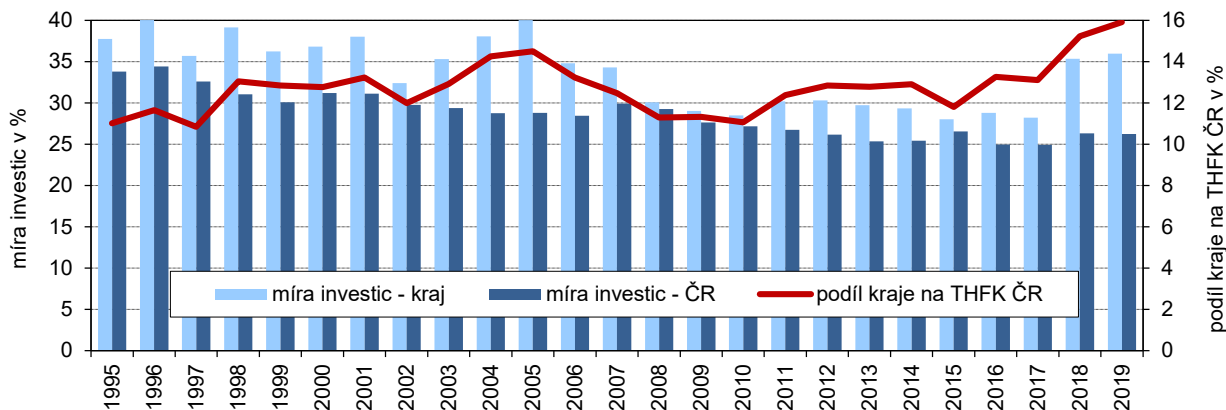
V letech 2008 až 2010 hodnota THFK ve Středočeském kraji klesala, v následujících dvou letech rostla a po poklesu v roce 2013 následoval od roku 2014 neustálý růst.

Hodnota THFK se mezi roky 1995 a 2019 zvýšila ve Středočeském kraji na čtyřnásobek, což byl po Praze (pětinásobek) druhý nejvyšší nárůst.

Na 1 obyvatele připadla v roce 2019 hodnota THFK ve výši 174,3 tis. Kč, což řadilo Středočeský kraj na druhé místo za hl. m. Prahu (332,4 tis. Kč).

Míra investic (podíl tvorby hrubého fixního kapitálu na hrubém domácím produktu) se v celém sledovaném období let 1995 až 2019 pohybovala nad průměrem České republiky a v roce 2019 dosáhla hodnoty 36,0 % (ČR 26,2 %). Během celého období let 1995 až 2019 se hodnota míry investic ve Středočeském kraji ocitla celkem devětkrát na prvním a desetkrát na druhém místě mezi kraji, přičemž poslední čtyři roky 2016 až 2019 představovaly souvislé období, kdy byla středočeská míra investic mezi kraji nejvyšší. V porovnání s rokem 1995 klesla míra investic v roce 2019 ve všech krajích kromě Prahy (nárůst o 0,4 p. b.). Ve Středočeském kraji se míra investic během čtyřiařicetiletého období snížila o 1,8 p. b., zatímco v celé ČR to bylo o 7,5 p.b.

Míra investic^{*)} ve Středočeském kraji a ČR v letech 1995–2019

^{*)} míra investic - podíl tvorby hrubého fixního kapitálu na hrubém domácím produktu

KOMENTÁŘ

Čistý disponibilní důchod domácností

Čistý disponibilní důchod domácností (ČDDD) v běžných cenách dosáhl v roce 2019 ve Středočeském kraji hodnoty 391,0 mld. Kč (15 231 mil. EUR), na jednoho obyvatele tak připadalo 283,8 tis. Kč, což byla po Praze (364,3 tis. Kč) druhá nejvyšší hodnota mezi kraji. Středočeský kraj se v celém období let 1995 až 2019 umísťoval hodnotou tohoto ukazatele na druhé pozici za Prahou. Přední místo si Středočeský kraj udržoval i celkovým podílem ČDDD na celorepublikové hodnotě tohoto ukazatele. V roce 2019 to bylo 13,7 %, tedy nejvíce po hl. m. Praze (16,7 %). Druhou pozici mezi kraji si Středočeský kraj drží nepřetržitě od roku 2000, v předchozím období let 1995 až 1999 stál na třetím místě za regionem hlavního města a Moravskoslezským krajem.

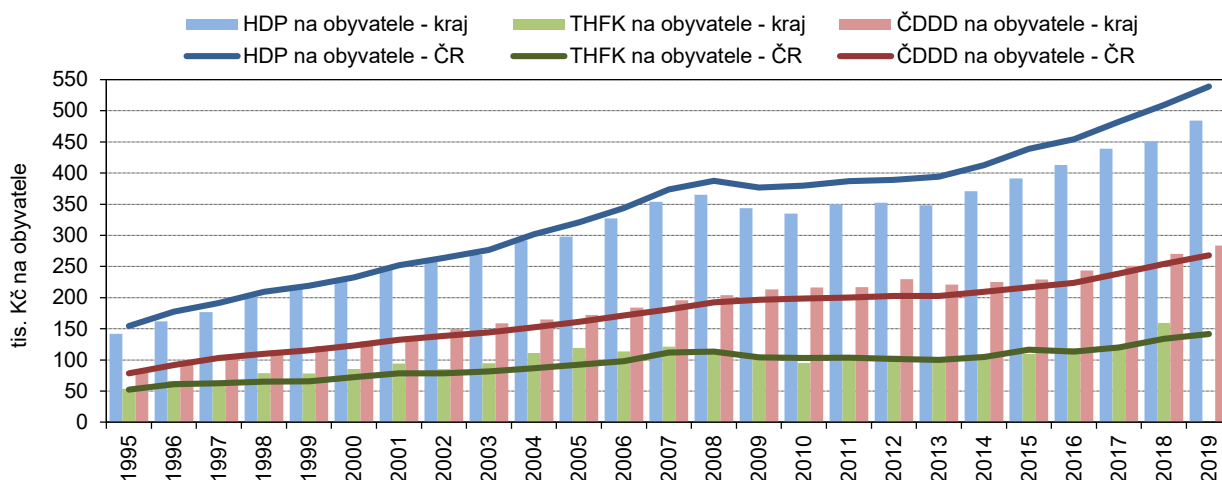
Porovnání vývoje tvorby HDP a ČDDD na obyvatele

V případě porovnání vývoje hrubého domácího produktu a čistého disponibilního důchodu domácností je možné sledovat příznivější vývoj u čistého disponibilního důchodu domácností, který na rozdíl od HDP do velké míry naznačuje úroveň materiálního bohatství domácností trvale bydlících osob v jednotlivých regionech.

Čistý disponibilní důchod domácností na obyvatele se v celém sledovaném období let 1995 až 2019 pohyboval na vyšší úrovni než celorepublikový průměr a s výjimkou roku 2013 docházelo k jeho stálému nárůstu. Hodnota hrubého domácího produktu na obyvatele vykazovala ve Středočeském kraji naopak nižších hodnot než v případě celé republiky (stejně jako ve všech krajích kromě Prahy) a k poklesům došlo ve třech letech 2009, 2010 a 2013.

Pokud vztáhneme ukazatele Středočeského kraje k průměru České republiky (HDP, ČDDD na obyvatele ČR=100 %), zaznamenané příznivější vývoj rovněž u hodnot ČDDD na obyvatele, které se pohybovaly posledních 22 let (od roku 1998) nad hodnotou z roku 1995 (103,2 %). Naopak hodnoty HDP na obyvatele se pod hodnotou z roku 1995 (91,9 %) pohybovaly častěji, přičemž posledních jedenáct let bylo souvislým obdobím, kdy na hodnotu z roku 1995 vůbec nedosáhly.

Vývoj HDP, THFK a ČDDD¹⁾ na obyvatele ve Středočeském kraji a ČR v letech 1995–2019

¹⁾ HDP - hrubý domácí produkt, THFK - tvorba hrubého fixního kapitálu, ČDDD - čistý disponibilní důchod domácností

KOMENTÁŘ
Makroekonomické ukazatele ve Středočeském kraji

	1995	2000	2005	2010	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Hrubý domácí produkt (HDP)										
v mil. Kč	157 294	258 133	342 648	421 122	485 401	517 227	550 797	591 170	613 373	667 367
v mil. EUR	4 093	6 514	10 003	13 248	13 465	14 356	15 282	16 686	17 572	18 873
v mil. PPS ¹⁾	11 856	15 787	20 001	23 571	28 178	30 058	31 294	33 287	34 251	36 556
vývoj ve srovnatelných cenách, předchozí rok = 100	.	105,5	104,8	100,5	102,3	106,0	105,4	107,1	102,4	105,1
podíl kraje na HDP ČR (%)	9,9	10,8	10,4	10,5	11,2	11,2	11,5	11,6	11,3	11,6
Hrubý domácí produkt na 1 obyvatele										
v Kč	142 022	231 894	297 922	334 970	370 779	391 625	413 124	439 282	450 679	484 475
v EUR	4 093	6 514	10 003	13 248	13 465	14 356	15 282	16 686	17 572	18 873
v PPS ¹⁾	10 705	14 182	17 390	18 749	21 524	22 759	23 472	24 734	25 166	26 538
průměr ČR = 100	91,9	99,8	92,8	88,2	89,8	89,3	91,0	91,0	88,5	89,9
průměr EU 28 ²⁾ v PPS ¹⁾ = 100	70,2	71,4	74,2	73,5	77,6	78,1	80,1	82,1	81,1	82,9
Hrubý domácí produkt na 1 zaměstnance										
v Kč	363 629	636 473	832 138	940 792	1 110 615	1 163 806	1 191 809	1 183 654	1 204 922	1 335 188
průměr ČR = 100	102,6	110,8	105,9	100,2	110,8	111,2	111,8	106,1	103,6	108,5
Hrubý domácí produkt na 1 zaměstnaného										
v Kč	315 936	529 154	673 181	766 015	875 996	902 559	942 702	960 058	995 146	1 083 344
průměr ČR = 100	101,0	107,8	100,9	97,0	103,0	101,1	103,5	100,4	99,7	102,3
Hrubá přidaná hodnota (HPH)										
v mil. Kč	142 912	235 147	309 897	381 113	439 026	465 765	495 434	531 238	552 752	602 458
v tom podíl odvětví (%)										
zemědělství, lesnictví a rybnářství	5,1	3,6	3,0	2,3	3,4	3,1	2,8	2,7	2,5	2,5
průmysl	38,9	39,0	36,9	38,3	42,0	42,5	43,4	42,2	40,7	40,7
stavebnictví	6,9	5,0	5,9	6,1	4,9	4,9	4,9	4,9	5,0	4,7
služby	49,2	52,4	54,3	53,3	49,7	49,5	48,8	50,1	51,8	52,2
Tvorba hrubého fixního kapitálu (THFK)										
v mil. Kč	59 387	95 062	137 205	119 943	142 469	144 869	158 588	166 815	216 675	240 117
v mil. EUR	1 712	2 670	4 607	4 744	5 174	5 311	5 866	6 337	8 448	9 354
podíl kraje na THFK České republiky (%)	11,0	12,8	14,5	11,1	12,9	11,8	13,3	13,1	15,2	15,9
Tvorba hrubého fixního kapitálu na 1 obyvatele										
v Kč	53 621	85 399	119 296	95 406	108 826	109 689	118 949	123 956	159 203	174 313
průměr ČR = 100	102,7	117,9	129,1	92,6	103,7	94,2	105,0	103,1	118,9	123,2
Čistý disponibilní důchod domácností (ČDDD)										
v mil. Kč	89 954	144 334	198 150	271 667	294 361	302 523	324 594	337 686	367 757	390 991
podíl kraje na ČDDD České republiky (%)	11,1	11,4	12,0	13,0	13,4	13,2	13,7	13,4	13,6	13,7
Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele										
v Kč	81 220	129 663	172 285	216 090	224 851	229 059	243 461	250 925	270 211	283 840
průměr ČR = 100	103,2	105,4	107,0	108,9	107,4	105,8	108,9	105,1	106,4	105,9

¹⁾ PPS - standard kupní síly

²⁾ EU28 - 28 členských států EU

KOMENTÁŘ

Zdroje:

[Databáze regionálních účtů](#)

[HDP, národní účty](#)

Kontakt:

Mgr. Iva Šnejdová

oddělení informačních služeb

Krajská správa ČSÚ pro Středočeský kraj

T 274 054 175

E infoservisstc@czso.cz